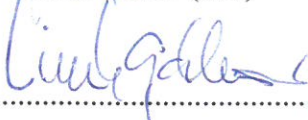

Javaslat a
„A kisbodaki belterületi tavak¹”
Győr-Moson-Sopron² vármegyei értéktárba történő felvételéhez

Készítette:
Timár Gábor (név)

 (aláírás)

Kisbodak, 2025. november 26.
(település, dátum)
(P. H.)

¹ Kérjük, adja meg a nemzeti érték pontos megnevezését.

² Kérjük, adja meg, melyik megyei értéktárba kezdeményezi a felvételt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Szigetköz-Csallóköz Kisbodaki Kulturális és Hagyományőrző Egyesület

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Timár Gábor
Levelezési cím: 9234 Kisbodak, Szabadság utca 32.
Telefonszám: + 36 30 216 6763
E-mail cím: egyesulet@kisbodak.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **A kisbodaki belterületi tavak**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:³

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ <u>természeti környezet</u>	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:⁴
- nem**

4. A megyei értéktárba felvételre javasolt nemzeti értéket tartalmazó települési/tájegységi értéktár megnevezése és a felvétel dátuma:

Kisbodak Települési Értéktár, 2021. május 17.
Szigetköz Tájegységi Értéktár, 2021. május 20.

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Dr. Timaffy László a neves néprajzkutató az alábbiakat írta: A Szigetköz a Duna gyermeke. Nincs egy talpalatnyi földje sem, amit ne a Duna épített volna. A folyó hordalékából kialakult kúpon, évezredek át, számtalan ágra bomolva, sok száz sziget között folyt. Ezért is hívják e tájat az „Ezer sziget országának.” Itt alapvetően mindig a Duna határozta, és határozza meg ma is az életfeltételeket.

Ez a megállapítás rendkívül jól jellemzi a mai Szigetköz, és a Kisbodak község helyzetét is.

A Duna folyam főmedréhez közel eső szigetközi települések belterületein belül, pl.: Halászin, Lipóton, Püskin és Kisbodak község belterületén is, egészen az 1950-es évek közepéig több helyen még állandó vízborítású területek voltak. A települések belterületi útjai

³ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

⁴ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

a belső tavak külső szegélyeit követve húzódtak.

Kisbodakon, a régi településrészekben a mai templom és a Szabadság utcai park helyén, illetve a Kis utcában (a jelenlegi Béke és József Attila utcákban) belső tavacsok voltak. E jellegzetesség a település arculatát és szerkezetét is meghatározta: az utak a tavak partjain húzódtak, a házak a magasabb pontokra épültek. Így alakult ki az évszázadok során a falu zerguzos térképe.

A településen a felső néhány méter vastag fedőréteg alatt, mintegy 200 méter vastagságban rendkívül jó vízáteresztő képességű homokos kavics található. Ebben a vízáteresztő rétegben a Duna folyam főmedrével együtt alakult ki a mindenkori talajvízszint. A Duna folyam térségi szakaszának a hajózási célú folyószabályzásáig, valamint a Pozsony és Győr közötti egységes árvízvédelmi védvonal teljes kiépítéséig, 1905-ig viszonylag kicsi, csupán 2-3 méter volt a Duna folyam főmeder éven belüli vízszintingadozása. Ennek megfelelően a belterületi részekben kialakuló talajvízszint is kedvező adottságokat teremtett. Ekkor csak a nagyvízes időszakokban kellett a fakadóvizet elvezetni csatornákkal, és szélső esetekben szivattyúzással. A belső tavakat közel állandó víztükör jellemezte és egészséges szűrt tiszta fakadóvíz táplálta!

Ezek a belterületi tavak hozzátartoztak a település táji képéhez.

Sajnos az 1970-es évek közepére a szigetközi Duna-szakasz kisvízszintjének a süllyedési tendenciáit követve a tavak egy része időszakos vízborításúvá vált. Ezt követően erőteljes feltöltődési, és feltöltési folyamat indult meg. A Kis-utcai tavak vízborítottsága is időszakossá vált, és a medrek a Duna folyam főmeder 1992. októberi – a szlovák fél által végrehajtott egyoldalú - elterelését követően teljesen kiszáradtak. Az 1990-es években a tavak József Attila utca felőli részét részben feltöltötték, és a feltöltésen építési telkeket alakítottak ki. A település képét meghatározó vizes jelleg ekkor teljesen megszűnt.

A Kisbodak község címere jól jellemzi a település mindenkori életét!

A fűzfa a Szigetköz népét és annak életerejét is jelenti. A nép a fűzfával "összenőtt", fűzfa Szigetköz jellegzetes fája. Sok mindenre használták a fát: tüzelő, sövénykosár, szerszámok, házépítés. A méhészek a korhadt fát a füstölőbe is tették. A Duna melletti költők meséikbe szőtték a fűzfát, melynek bibliai kapcsolata is van, víz mellé ültetett fa (fa-nép-víz Isten titokzatos erejét jelenti). Élet és fa összenőtt. "Lebotolják, újra kihajt" felirat latin mondás egy változata. Az élni akarás jelképe. A címeren lévő ladik pedig munkaeszköz, menekülőeszköz, közlekedési és halászati eszköz is volt.

A „Lebotolják, újra kihajt” szövegesen is utal a község többszöri megújulására.

A Kisbodak község lakói részéről igényként merült fel a megváltozott körülmények között kiszáradt tórendszer ismételt „élővé” tétele, elsősorban a táji értéke, de a mikroklímára gyakorolt kedvező hatása miatt is.

Az önkormányzat kezdeményezésére, pályázati forrásból 2001-ben kezdődött meg a rehabilitáció. A munkálatok során összesen nyolcezer köbméter földet kellett megmozgatni, mire újra élővé vált a három kis tó a bevezető és levezető csatornákkal együtt. A tavak felülete összesen 0,416 hektár, a legnagyobb vízmélység 2,5 méter. A medrek közötti vízösszeköttetés ún. átereszekben, az utak pályaszintje alatt történik. A tavakat a Pontyos-Örvényi csatorna látja el mindig friss és áramló vízzel (legnagyobb vízpótlási vízhozam 0,1 m³/sec), így a víz mindig jó minőségű. Ezt jól mutatja, hogy például 2018-ban megjelentek a kristálytiszta vizet kedvelő édesvízi medúzák is.

A tavak – az érvényes vízjogi engedély értelmében – ökológiai célú látványtavak, horgászati hasznosítási lehetőséggel. Utóbbival kapcsolatos feladatokat a Kisbodaki Horgászegyesület látja el. A Felső- és a Középső-tó területe horgászvíz, míg az Alsó-tó a levezető csatornával együtt inkább a halak ívási helyeként funkcionál.

Horgászni a lakóházakkal közvetlenül nem határos partszakaszokon, a mindenkori szabályzat szerint szabad. A fürdőzés a tavakban nem megengedett.

A Kis utcai tavak környezete lakó-pihenő övezet. A közlekedés során így néhány fontos szabályt kell figyelembe venni. Számítani lehet az úttesten játszó (labdázó, görkorcsolyázó, kerékpározó) gyermekekre. Az útkereszteződéseknél jobb kéz szabály érvényes. és a megengedett legnagyobb sebesség 20 km/óra.

Ma már ismét hozzá tartozik Kisbodak táji képéhez! A rehabilitálás eredményeképpen a tavacsók ma már újra meghatározzák Kisbodak község arculatát.

6. Indoklás a megyei értéktárba történő felvétel mellett:

Győr-Moson-Sopron vármegye síki tájegységein, nevezetesen a Szigetközben, a Rábaközben, a Tóközben, a Hanságban még a XX. század közepén is a települések jellegzetessége volt a belterületi vizes élőhelyek jelenléte. A felszíni vizek lecsapolása, majd a modern faluépítés következtében napjainkra ritka látvány az, hogy egy település belső, lakott területén tavak volnának. A korábban általános, belterületi vízborítású területek jelenléte ma már kuriózum a megyében. Annak érdekében, hogy e jellegzetes faluképet megőrizhessük és bemutathassuk, a Kisbodaki belterületi tavak - a Kisbodaki Települési Értéktár és a Szigetköz Tájegységi Értéktár mellett - Győr-Moson-Sopron vármegyei értéké nyilvánítását javasoljuk.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

- „A kisbodaki belső tavak” – tanulmány, Kisbodak Község Önkormányzata, 2021
- Kisbodak Község Polgármestere 14/2021. (V.17.) határozata
- Szigetköz Tájegységi Értéktár Bizottság 25/2021. (V.20.) határozata
- [Kisbodak kulturális, természeti és épített értékei](#) – film, Kisbodak Község Önkormányzata, Szigetköz TV, 2024

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: n.r.

III. MELLÉKLETEK

1. A megyei értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés m) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról
5. A nemzeti érték felvételéről a 4. pontban megjelölt értéktárba felvevő döntés másolata

1. **számú melléklet:** A megyei értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképdokumentációja

Korabeli fényképfelvételek a kisbodaki Kisutcai tavakról - *Tóth Miklós gyűjteményéből*

Kis utca régi

"Kisutca"-i tó

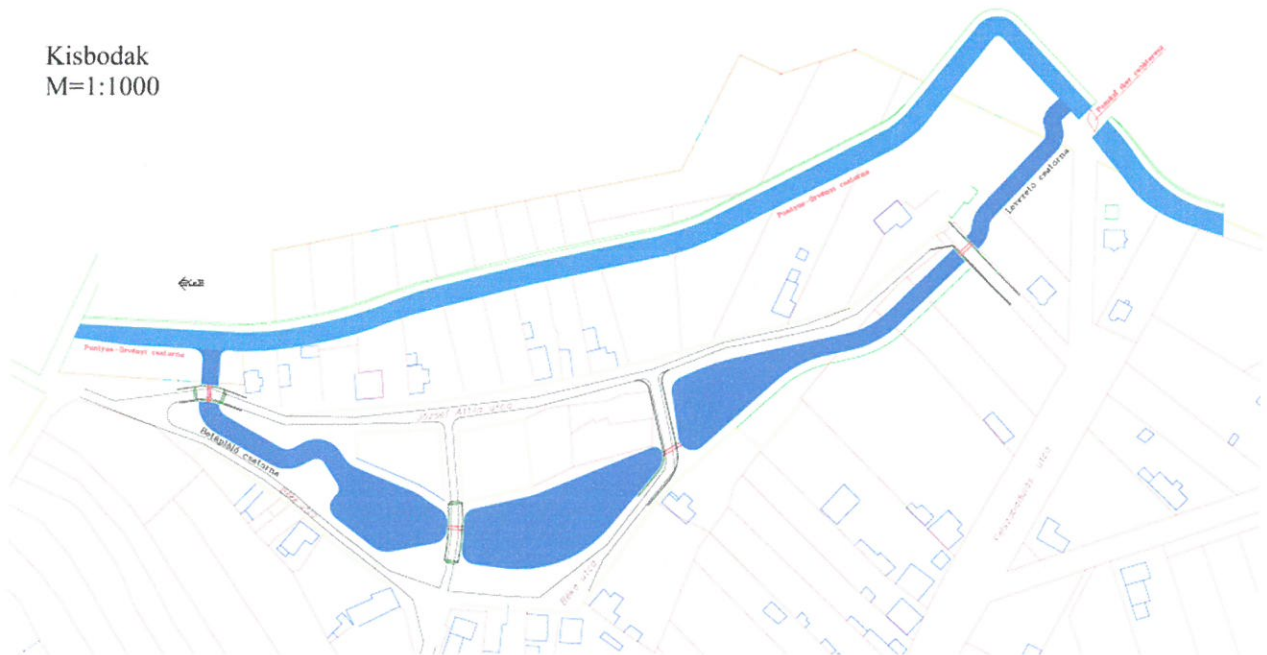
Napjainkban készült felvételek - *fotók: Timár Gábor*

Kisbodak
M=1:1000

A belterületi tavak helyszínrajza

2. sz. melléklet: A Htv. 1. § (1) bekezdés m) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

AJÁNLÁS

Alulírott Lendvai Ivánné, Kunsziget község polgármestere, a Szigetköz Tájegységi Értéktár Bizottság elnöke nyilatkozom, hogy a „**A kisbodaki belső tavak**” érték a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 1. § (1) bekezdés o) és p) pontjának megfelel, ezért a Győr-Moson-Sopron vármegyei értéktárba felvételét ajánlom és javasolom.

Kelt: Kunsziget, 2025. december

.....
Lendvai Ivánné

3. sz. melléklet

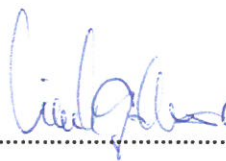
NYILATKOZAT

Alulírott Timár Gábor, mint magánszemély, egyszersmind Kisbodak község polgármestere, a „Kisbodaki belterületi tavak” Győr-Moson-Sopron vármegyei értéktárba történő felvételének javaslattevője

nyilatkozom,

hogy a javaslatban megadott adatok kezeléséhez, illetve a benyújtott teljes dokumentáció – ideértve a csatolt dokumentumokat, saját készítésű fényképeket és filmeket – felhasználásához hozzájárulok.

Kelt: Kisbodak, 2025. december 2.

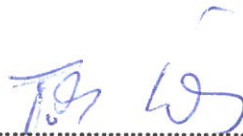
Timár Gábor

4. sz. melléklet

NYILATKOZAT

Alulírott Tóth Miklós (szül: Mosonmagyaróvár, 1961.09.16, an: Koszonits Magdolna, lakc: 9200 Mosonmagyaróvár, Mosonyi Mihály u. 7.) hozzájárulok, hogy az általam gyűjtött archív fényképek, dokumentumok a „Kisbodaki belterületi tavak” Győr-Moson-Sopron vármegyei értéktárban szabadon felhasználhatók legyenek.

Kelt: Kisbodak, 2025. december 2.

Tóth Miklós

Jegyzőkönyvi kivonat

a Szigetköz Tájegységi Értéktár Bizottság
2021. május 20-án, 10.00 órákor
tartott üléséről

Készült: Szigetköz Tájegységi Értéktár Bizottság 2021. május 20-án megtartott ülésének jegyzőkönyvéből.

Időpont: 2021. május 20. 10.00 óra

Helyszín: on-line felület (COVID járvány miatt)

Jelen vannak:

Kovács Andor Tamásné,
Pulai Nikoletta,
Eller Gizella,
Lendvai Ivánné,
Susovits Vera,
Dr. Horváth József,
Kertész József

Szavazás: Az Értéktár Bizottság tagjai 7 „igen”, 0 „nem” szavazattal tartózkodás nélkül egyhangúan a következő határozatot hozták:

**Szigetköz Tájegységi Értéktár Bizottság
10/2021.(V.20.) határozata:**

A Szigetköz Tájegységi Értéktár Bizottság befogadja **A kisbodaki belterületi tavak** tájegységi értéktárba tett javaslatot, és azt Szigetköz tájegységi értéknek nyilvánítja.

kmf.

Lendvai Ivánné s.k.
Szigetköz Tájegységi Értéktár Bizottság elnöke

SZIGETKÖZ
NATÚRPARK EGYESÜLET
9181 Kímle, Tó u. 114.
Adószám: 189-0808-1-08
Cégj.szám: 08-020062965
Bsz.: 5860269-0248655

Kiadás helyénél: Lendvai Ivánné 2023. május 16.
a Szigetköz Tájegységi Értéktár Bizottság elnöke

Kisbodak Község Polgármesterétől

9234 Kisbodak, Felszabadulás utca 1.

e-mail: polgarmester@kisbodak.hu, web: www.kisbodak.hu

telefon: +36 30 216 6763

Ikt. sz.: Kis/30-14/2021.

Tárgy: Polgármesteri határozat

HATÁROZAT

Kisbodak Község Önkormányzata Polgármestere, tekintettel arra, hogy a Kormány a 27/2021. (I.29.) Korm. rendelet 1.§ alapján az élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki, valamint tekintettel arra, hogy a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat.) 46. § (4) bekezdése alapján veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének feladat- és hatáskörét a polgármester gyakorolja, a következő határozatot hozza.

Kisbodak Község Önkormányzata Polgármestere 14/2021. (V.17.) határozata

- (1) Kisbodak község Önkormányzata polgármestere megállapítja, hogy a Kisbodak község Önkormányzata Képviselő-testületének 46/2020. (X.29.) Határozata alapján létrehozott Kisbodaki Települési Értéktár Bizottság a 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet előírásának megfelelő javaslatot tett a „Kisbodaki Kis utcai tavak” Települési Értéktárba foglalására.
- (2) Kisbodak község Önkormányzata polgármestere a „Kisbodaki Kis utcai tavak” Települési Értéktárba foglalásáról határoz, egyszersmind kezdeményezi az érték Szigetközi Tájegységi Értéktárba való felvételét.

Felelős: polgármester

Határidő: azonnal

Timár Gábor
polgármester

Törvényességi szempontból a határozat ellen nem emelek kifogást:

Veilandics Eszter
jegyző

